

Sygn. akt II Ca 1193/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2020 roku w Lublinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W.

przeciwko E. B.

o zapłatę kwoty 3275,62 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 31 maja 2019 roku, w sprawie I C 2872/18 upr

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1) w punkcie 2 w ten sposób, że zasądza od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. dodatkowo kwotę 2994,53 zł (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt cztery złote pięćdziesiąt trzy grosze) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty,

2) w punkcie 3 w ten sposób, że zasądzoną od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. kwotę 87,36 zł (osiemdziesiąt siedem złotych trzydzieści sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu podwyższa do kwoty 1017 zł (tysiąc siedemnaście złotych);

II. zasądza od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. kwotę 550 zł (pięćset pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 1193/19

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 14 września 2018 roku do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w elektronicznym postępowaniu upominawczy powód – (...) (...) Fundusz (...) z siedzibą we W., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego – E. B. kwoty 3275,62 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że jest funduszem inwestycyjnym utworzonym i działającym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Na podstawie umowy cesji z dnia 5 sierpnia 2016 roku powód nabył od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. wierzytelność przysługującą wobec pozwanego. Przedmiotowa wierzytelność powstała w związku z udzieleniem pozwanemu w dniu 2 sierpnia 2016 roku pożyczki numer (...). W umowie pozwany zobowiązał się spłacić kwotę wypłaconej mu pożyczki wraz z kosztami w łącznej wysokości 6000 zł w 30 miesięcznych ratach. Termin płatności pierwszej raty został ustalony na dzień 2 września 2016 roku, a każda następna rata pożyczki

płatna była każdego 2 kolejnego dnia miesiąca. Termin płatności ostatniej raty pożyczki przypadał na dzień 2 lutego 2019 roku. Łącznie od dnia zawarcia umowy pożyczki do dnia wniesienia pozwu pozwany dokonał spłaty jedynie części wymagalnego zobowiązania wynikającego z tytułu zawarcia umowy pożyczki, to jest wpłacił łącznie 3121 zł.

Powód wskazał, że w związku z niewykonaniem przez pozwanego postanowień zawartej umowy (zaległość w zapłacie co najmniej dwóch rat) w dniu 6 września 2017 roku wezwano pozwanego do zapłaty zaległości pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wobec nieuregulowania zaległości w terminie, w dniu 3 października 2017 roku przesłano pozwanemu listem poleconym oświadczenie o rozwiązaniu umowy pożyczki z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Powód wskazał ponadto, że wysokość pozakodeksowych kosztów pożyczki w całym okresie obowiązywania umowy nie jest wyższa niż całkowita kwota pożyczki oraz że domaga się także od pozwanego dalszych odsetek ustawowych od należności głównej od dnia wypowiedzenia umowy do dnia zapłaty, zgodnie z art. 359 § 2 k.c. (k. 3-8, 33-35).

*

Postanowieniem z dnia 11 października 2018 roku, wydanym w sprawie VI Nc-e (...), Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (k. 9).

*

W piśmie procesowym z dnia 20 listopada 2018 roku powód wyjaśnił między innymi, że na dochodzoną pozwem kwotę 3275,62 zł składają się:

a) kwota pozostałego do spłaty kapitału pożyczki wypłaconej pozwanemu – 1992,11 zł oraz

b) kwota pozostałej do spłaty opłaty operacyjnej w wysokości 1283,51 zł (k. 12-14)

*

Wyrokiem zaocznym z dnia 31 maja 2019 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

1) zasądził od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...)z siedzibą we W. kwotę 281,09 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty;

2) oddalił powództwo w pozostałej części;

3) zasądził od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...)z siedzibą we W. kwotę 87,36 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

4) nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności (k. 67).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że E. B. zawarł w dniu 2 sierpnia 2016 roku z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. umowę pożyczki o numerze (...). Na jej podstawie pozwanemu udzielono pożyczki w wysokości 3000 zł oprocentowanej w wysokości 10 % rocznie. Całkowita kwota do zapłaty, którą pozwany zobowiązał się zwrócić, wyniosła 6402,09 zł i składała się z: całkowitej kwoty pożyczki 3000 zł, odsetek umownych 402,09 zł i opłaty operacyjnej naliczonej za cały okres obowiązywania umowy 3000 zł. Spłata miała następować w 30 ratach miesięcznych w wysokości po 213,40 zł każda, w terminie do 2 dnia każdego miesiąca, poczynając od dnia 2 września 2016 roku. W § 6 pkt 10 umowy strony przewidziały uprawnienie pożyczkodawcy do rozwiązania umowy z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia w razie opóźnienia w zapłacie dwóch pełnych rat pożyczki. W tym samym dniu pozwanemu wypłacono pożyczkę w wysokości 3000 zł. Zgodnie z § pkt 3, za okres opóźnienia w spłacie pożyczki lub spłacie raty albo jej części pożyczkodawca naliczać miał odsetki za opóźnienie, o których mowa w

art. 481 § 1 k.c., do dnia zapłaty kwoty zaległości w spłacie należności głównej pożyczki, raty lub jej części, w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie.

Sąd Rejonowy ustalił, że pożyczkodawca przeniósł na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego z tytułu opisanej wyżej umowy pożyczki, o czym zawiadomił pozwanego pismem z dnia 16 sierpnia 2016 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że w okresie od dnia 8 września 2016 roku do dnia 9 czerwca 2017 roku E. B. dokonał 11 częściowych wpłat w łącznej wysokości 2321 zł, rozksięgowanych przez powoda w następujący sposób:

- 1) 1007,90 zł tytułem spłaty kapitału,
- 2) 1100,01 zł tytułem opłaty operacyjnej,
- 3) 212,93 zł tytułem odsetek umownych oraz
- 4) 0,18 złotych tytułem odsetek za opóźnienie.

Sąd Rejonowy ustalił, że w związku z zaprzestaniem regulowania przez powoda dalszych wpłat, pismem z dnia 5 września 2017 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, działająca w imieniu wierzyciela – (...) Funduszu (...) (...), wezwała E. B. do zapłaty kwoty 447,96 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki numer (...) z dnia 2 sierpnia 2016 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że wobec nieuregulowania przez E. B. kolejnych rat pożyczki (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, działająca w imieniu wierzyciela – (...) Funduszu (...) (...), wystosowała do pozwanego warunkowe wypowiedzenie umowy pożyczki nr (...), w treści którego wskazała, że w związku ze zwłoką zapłaty co najmniej 2 rat pożyczki składa oświadczenie o rozwiązaniu umowy pożyczki z zachowaniem 1 miesięcznego okresu wypowiedzenia. W piśmie zawarto również informację, że w przypadku rozwiązania umowy cała należność postawiona zostanie w stan natychmiastowej wymagalności, która na dzień sporządzenia wyżej wskazanego pisma wynosiła 3956,53 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że po wypowiedzeniu umowy pozwany dokonał 4 częściowych wpłat w łącznej wysokości 800 zł, zaksięgowanych przez powoda w następujący sposób:

- a) 616,49 zł tytułem opłat operacyjnej,
- b) 93 zł tytułem odsetek umownych,
- c) 14,02 zł tytułem odsetek za opóźnienie,
- d) 76,49 zł tytułem odsetek ustawowych.

Sąd Rejonowy ustalił, że pismem z dnia 23 lipca 2018 roku E. B. wezwany został do zapłaty kwoty 3305,77 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 14 listopada 2018 roku (...) (...) Fundusz (...) z siedzibą w W. sporządził wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu, w którym stwierdził, że wierzytelność o numerze (...), której podstawą nabycia i ujęcia w księgach rachunkowych Funduszu jest umowa przelewu wierzytelności z dnia 5 sierpnia 2016 roku, wynosi na dzień 12 września 2018 roku 3275,62 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów złożonych w oryginale oraz kopii. Sąd uznał, że przedstawione dokumenty były wiarygodnym dowodem, ich treść nie budziła wątpliwości co do ich prawidłowości i autentyczności. Nie było też żadnych wątpliwości co do zgodności kserokopii zawartych w aktach sprawy z oryginałami dokumentów. Ponadto w toku procesu nie przedstawiono żadnych dowodów przeciwnych, kwestionujących twierdzenia powoda, a wynikających z przedłożonych kopii.

Sąd Rejonowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że zawarte w pozwie twierdzenia budziły poważne wątpliwości, wobec czego Sąd uznał za konieczne przeprowadzenie postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu Rejonowego, przedstawiony materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę dla wykazania istnienia legitymacji czynnej powoda w niniejszym procesie, skoro przedłożono umowę przeniesienia wierzytelności wraz z załącznikiem, który konkretyzował wierzytelności będące przedmiotem cesji, w tym wierzytelność z tytułu oznaczonej numerem umowy pożyczki zawartej z pozwanym.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 509 § 1 k.c. i wyjaśnił, że w rozpoznawanej sprawie nie występują ograniczenia zbywalności wierzytelności, a sam przelew wierzytelności ocenić należy jako ważny. Nie jest to jednak równoznaczne z przyznaniem, że całe dochodzone roszczenie jest prawnie uzasadnione.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 720 § 1 k.c. i wyjaśnił, że zawarta przez pozwanego umowa pożyczki pieniężnej pod względem prawnym stanowi kredyt konsumencki w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 385¹ § 1 i 4 k.c. oraz wyjaśnił, że powód, zawierając umowę z konsumentem, działał jako przedsiębiorca, a umowa została skonstruowana ściśle według stosowanego przez niego wzorca umownego. Powód nie przedstawił dowodu, z którego wynikałoby, że warunki umowy, poza wysokością pożyczki i okresem, na jaki została udzielona, zostały indywidualnie uzgodnione z pozwanym. Treść umowy nie daje podstaw do twierdzenia, że pozwany miał rzeczywisty wpływ na treść zawieranego kontraktu.

Sąd Rejonowy uznał, że za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta uznać należy klauzulę umowy dotyczącą nadmiernie wysokiej opłaty operacyjnej stanowiącej 100% kapitału pożyczki. Wprawdzie wysokość tej opłaty wskazana została w umowie, jednakże umowa nie zawiera bliższego określenia charakteru tej opłaty. Zastrzeżenie takiej opłaty stanowi rażąco niewspółmierne obciążenie konsumenta kosztami.

Zdaniem Sądu prowizja czy inne opłaty nie mogą służyć dodatkowemu wynagrodzeniu z tytułu udzielenia pożyczki, bowiem rolę tę pełnią odsetki umowne za korzystanie z kapitału. Prowizje czy opłaty mogą natomiast rekompensować ewentualne koszty, jakie wiążą się z zawarciem umowy i udzieleniem pożyczki. W niniejszej sprawie nie wskazano na żadne czynności, które powód podjął w związku z udzieleniem pożyczki, a które doprowadziły do powstania tak wysokich kosztów. Powód jest podmiotem profesjonalnie zajmującym się udzielaniem pożyczek, posługiwał się wzorcami umów. Opłata operacyjna wielokrotnie przekracza wysokość odsetek maksymalnych obowiązujących w czasie udzielenia pożyczki, które powinny stanowić punkt odniesienia przy ustalaniu możliwych maksymalnych kosztów pożyczki.

Sąd Rejonowy uznał, że określenie w art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu nie oznacza dopuszczalności obciążenia konsumenta tymi kosztami w określonych, maksymalnych granicach bez względu na ocenę przesłanek stosowania normy wyrażonej w art. 385¹ § 1 k.c. Świadczeniu konsumenta z tego tytułu powinno odpowiadać wzajemne świadczenie podmiotu udzielającego pożyczki. Wysokość tego rodzaju opłat nie może być nadmierna, bowiem w przeciwnym wypadku doszłoby do nieuzasadnionego obarczania indywidualnych klientów kosztami działalności podmiotu udzielającego pożyczek.

Sąd Rejonowy uznał, że zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące opłaty operacyjnej są sprzeczne z dobrymi obyczajami i stanowią niedozwolone klauzule umowne, przede wszystkim z uwagi na ich wysokość. Nie negując samej zasady pobierania przez pożyczkobiorcę opłat tego rodzaju, nazywanych w zależności od przyjętej terminologii opłatą przygotowawczą, opłatą administracyjną, prowizją, opłatą operacyjną, i tym podobną, Sąd stanął na stanowisku, że koszt powoda związany z przygotowaniem umowy pożyczki i jej całkowitej obsługi nie jest równy 100% kapitału wypłaconej pożyczki, co w przedmiotowej sprawie stanowi 3000 zł.

Sąd Rejonowy uznał natomiast, że nie budzi natomiast żadnych zastrzeżeń żądanie zwrotu niespłaconego kapitału pożyczki oraz umownych odsetek za korzystanie z kapitału, jak również odsetek za opóźnienie w spłacie rat pożyczki. Pierwotne zobowiązanie pozwanego z tytułu zawartej umowy wyrażało się kwotą 3402,09 zł (kapitał pożyczki 3000 zł + odsetki umowne 402,09 zł). Z kwoty tej pozwany spłacił 3121,00 zł.

Sąd uznał, że żądanie pozwu jest zasadne do kwoty 281,09 zł, zaś w pozostałym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia zasądzającego odsetki za opóźnienie Sąd Rejonowy powołał przepis art. 481 § 1 k.c., a jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu przepis art. 100 k.p.c.

*

Od wyroku zaocznego z dnia 31 maja 2019 roku apelację wniósł powód, reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżając ten wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach II i III.

Powód zarzucił:

„I. mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, a to;

- okoliczności wynikających z treści zawartej na piśmie umowy pożyczki w zakresie ustalenia warunków związanych z całkowitą kwotą pożyczki oraz całkowitym kosztem pożyczki, a także pozostałymi jej warunkami;

2. art. 232 k.p.c. – poprzez naruszenie zasady kontrydiktoryjności;

3. art. 339 § 2 k.p.c. poprzez odmowę przyznania za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie oraz pismach procesowych powoda, a także poprzez nieuzasadnione uznanie, że twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych budzą uzasadnione wątpliwości, podczas gdy z treści tego przepisu wynika domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych, które może być obalone jeżeli okoliczności te budzą uzasadnione wątpliwości

II. mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów materialnych, a mianowicie:

1. art. 385¹ k.c. – poprzez uznanie, iż zapisy umowy pożyczki dot. opłaty operacyjnej są sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszają interesy konsumenta

2. art. 58 k.c. – poprzez uznanie, że zapisy umowy zmierzają do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych”.

Powód wniósł o:

„1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie roszczenia na rzecz powoda zgodnie z żądaniem pozwu;

ewentualnie, w razie nieuwzględnienia(DI) żądania w pkt 1 wniósł o:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, w celu przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego,

ponadto (...) o:

3. zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym”.¹

÷

Pozwany nie złożył odpowiedzi na apelację

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna w całym zakresie zaskarżenia, chociaż nie wszystkie zawarte w niej zarzuty i wnioski są trafne.

Na wstępie należy wskazać, że do rozpoznania apelacji miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469).

Przepis art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku stanowi, że do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

÷

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy na wstępie wskazać, że prawidłowe są ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji przedstawione na stronach 3-5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

W dalszej części uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji znalazły się jednak oczywiste omyłki w kilku wypowiedziach dotyczących okoliczności faktycznych. Sąd Rejonowy stwierdził bowiem, że:

- a) „powód, zawierając umowę z konsumentem, działał jako przedsiębiorca”,
- b) „w niniejszej sprawie nie wskazano na żadne czynności, które powód podjął w związku z udzieleniem pożyczki, a które doprowadziły do powstania tak wysokich kosztów”,
- c) „powód jest podmiotem profesjonalnie zajmującym się udzielaniem pożyczek, posługiwał się wzorcami umów”.

Powyższe stwierdzenia w sposób oczywisty pozostają w sprzeczności z wcześniejszymi ustaleniami Sądu pierwszej instancji, który ustalił, że umowa pożyczki została zawarta przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W., jako pożyczkodawcę, oraz E. B., jako pożyczkobiorcę.

W związku z powyższym należy wskazać, że to nie powód zawierał umowę pożyczki z pozwanym i to nie powód jest podmiotem zajmującym się udzielaniem pożyczek w ramach prowadzonej działalności. Wydaje się, że w przytoczonych wyżej wypowiedziach Sąd Rejonowy miał w rzeczywistości na myśli pożyczkodawcę, którym była niewątpliwie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W., a tylko niefortunnie użył na określenie tego podmiotu wyrazu „powód”.

÷

Bezprzedmiotowy jest zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 339 § 2 k.p.c., ponieważ ostatecznie Sąd Rejonowy dokonał ustaleń faktycznych w sprawie zgodnie z twierdzeniami co do okoliczności faktycznych przytoczonymi w sprawie przez powoda w pozwie i w piśmie procesowym z dnia 20 listopada 2018 roku.

Z przepisu art. 339 § 2 k.p.c., w brzmieniu, w którym przepis ten miał zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, wynika, że wydając wyrok zaoczny sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Przepis art. 339 § 2 k.p.c. stanowi swoistą podstawę prawną dokonywania ustaleń faktycznych w sprawie cywilnej, jeżeli sąd wydaje wyrok zaoczny. W takim wypadku sąd może dokonać ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie samych tylko twierdzeń powoda przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, które przyjmuje się wówczas za prawdziwe, bez potrzeby przeprowadzania postępowania dowodowego.

Dokonanie ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie samych tylko twierdzeń powoda przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą nie jest możliwe, jeżeli:

- a) twierdzenia te budzą uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa,
- b) wynika to z przepisów szczególnych (na przykład: art. 431 zd. 2 k.p.c., art. 431 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 452 k.p.c., art. 431 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 458 § 1 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie stanowisko Sądu Rejonowego co do istnienia faktycznych podstaw zastosowania przepisu art. 339 § 2 k.p.c. jest niekonsekwentne.

Z jednej strony Sąd Rejonowy wskazuje przy poszczególnych ustaleniach faktycznych, że są to „okoliczności bezsporne”, co może oznaczać, iż Sąd ten przyjął, że:

- 1) twierdzenia powoda dotyczące okoliczności faktycznych należało na podstawie art. 339 § 2 k.p.c. uznać za prawdziwe lub
- 2) twierdzenia powoda dotyczące okoliczności faktycznych należało na podstawie art. 230 k.p.c. uznać za przyznane.

Z drugiej strony Sąd Rejonowy stwierdza, że zawarte w pozwie twierdzenia budziły poważne wątpliwości Sądu, nie precyzując jednak dokładnie, o jakie konkretnie twierdzenia chodzi, w szczególności czy chodzi o twierdzenia dotyczące okoliczności faktycznych i których, czy też chodzi o twierdzenia dotyczące zasadności żądania pozwu i oceny prawnej dochodzonego roszczenia, czy o jedno i drugie. Te drugie twierdzenia wyłączone są przy tym z zakresu zastosowania przepisu art. 339 § 2 k.p.c.

Zestawienie twierdzeń powoda dotyczących okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie i w piśmie z dnia 20 listopada 2018 roku oraz łączna ich analiza prowadzi do wniosku, że twierdzenia te nie nasuwały istotnych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy, co jednak jest w sprawie bez znaczenia, ponieważ Sąd Rejonowy przeprowadził z urzędu postępowanie dowodowe w oparciu o przedstawione przez powoda dokumenty, a co więcej, na podstawie tych dowodów dokonał ustaleń faktycznych zbieżnych z twierdzeniami powoda dotyczącymi faktów.

÷

Uzasadniony jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przepisów art. 385¹ § 1 k.c. i art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. przez ich zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym.

Wprawdzie w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy nie wskazał wprost przepisów art. 58 § 1, 2 i 3 k.c., jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia, jednak przyjęcie, że wymienione w uzasadnieniu wyroku postanowienia umowne są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego oraz przepisami o odsetkach maksymalnych prowadzi do wniosku, że Sąd ten uznał, iż postanowienia te są nieważne.

Z przepisu art. 58 § 1 k.c. wynika, że czynność prawna sprzeczna z ustawą jest nieważna.

Przepis art. 58 § 2 k.c. stanowi, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Przepis art. 58 § 3 k.c. stanowi, że jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Gdyby założyć, że Sąd Rejonowy uznał omawiane postanowienia umowy pożyczki za nieważne, to bezprzedmiotowe byłoby analizowanie czy postanowienia te były niedozwolonymi postanowieniami umownymi w znaczeniu określonym przez przepis art. 385¹ k.c., czy też nie były.

W ocenie Sądu Okręgowego dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne nie pozwalają na ocenę, że postanowienia umowy pożyczki z dnia 2 sierpnia 2016 roku zastrzegające jeden z kosztów pożyczki w postaci opłaty operacyjnej w kwocie 3000 zł są sprzeczne z prawem lub zmierzają do obejścia prawa lub są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W tym miejscu należy przypomnieć treść przepisu art. 720 § 1 k.c. określającego istotne postanowienia umowy pożyczki:

„Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości”.

Z powołanego przepisu jednoznacznie wynika, że umowa pożyczki może być zarówno czynnością prawną odpłatną, jak i nieodpłatną. Dotyczy do zarówno pożyczki pieniężnej, jak również pożyczki rzeczy oznaczonych co do gatunku.

Oznacza to, że zapłata wynagrodzenia za udzielenie pożyczki nie należy do istoty umowy pożyczki. Przepisy Kodeksu cywilnego regulujące umowę pożyczki nie określają ani formy wynagrodzenia za udzielenie pożyczki ani też jego wysokości.

Przepisy ogólne Kodeksu cywilnego określają jedynie maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej:

- a) art. 359 § 2¹ k.c., jeżeli są to odsetki kapitałowe oraz
- b) art. 481 § 2¹ k.c., jeżeli są to odsetki za opóźnienie.

Trafne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że w rozpoznawanej sprawie miały zastosowanie oprócz przepisów Kodeksu cywilnego przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim. Do oceny ważności i skuteczności umowy pożyczki mają zastosowanie przepisy tej ustawy w brzmieniu obowiązującym w dniu jej zawarcia, to jest w dniu 2 sierpnia 2016 roku.

Z przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim wprost wynika, że w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki konsument może być zobowiązany nie tylko do zapłaty procentowania, ale także innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego (wniosek wynikający chociażby z przepisu art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Przepis art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku, w brzmieniu obowiązującym w dniu 2 sierpnia 2016 roku, wprost określał, że całkowity koszt kredytu, to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

- a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz
  - b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu
- z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Zgodnie z art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku, w brzmieniu obowiązującym w dniu 2 sierpnia 2016 roku, pozaodsetkowe koszty kredytu, to wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek.

Z powołanych przepisów jednoznacznie wynika, że odsetki kapitałowe mogą nie stanowić jedyne go kosztu odpłatnej umowy o kredyt konsumencki, a co więcej, nie stanowią jedynej postaci wynagrodzenia kredytodawcy za udzielenie kredytu. Z przepisu art. 5 pkt 6 ustawy o kredyt konsumencki wyraźnie wynika, że do kosztów kredytu konsumenckiego należą opłaty, prowizje i marże, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt.

Prowizja jest swoistym wynagrodzeniem za udzielenie kredytu konsumenckiego. Prowizja taka ma inny charakter niż odsetki kapitałowe i, jeżeli strony w umowie nie postanowiły inaczej, pozostaje bez związku z czasem obowiązywania umowy.

Skoro sama ustawa przewiduje możliwość pobrania od konsumenta prowizji w związku z udzieleniem mu kredytu konsumenckiego, w szczególności kredytu mającego postać pożyczki pieniężnej, to nie jest możliwe uznanie, że postanowienie umowne zastrzegające prowizję za udzielenie kredytu lub inne równoważne świadczenie jest postanowieniem sprzecznym z prawem w znaczeniu określonym przez przepis art. 58 § 1 k.c. lub postanowieniem sprzecznym z zasadami współżycia społecznego w znaczeniu określonym przez przepis art. 58 § 2 k.p.c.

Pozostaje natomiast do rozważania, czy zastrzeżenie w umowie z dnia 2 sierpnia 2016 roku prowizji („opłaty operacyjnej”) miało na celu obejście ustawy, a mianowicie obejście przepisu art. 359 § 2¹ k.c. dotyczącego wysokości kapitałowych odsetek maksymalnych.

Stanowisko Sądu Rejonowego w omawianym zakresie nie jest trafne. Obowiązek uiszczenia oraz wysokość opłaty zastrzeżonej w umowie z dnia 2 sierpnia 2016 roku nie są uzależnione od czasu trwania kredytowania.

Jak już wyżej wskazano, odsetki kapitałowe nie są jedyną formą wynagrodzenia za korzystanie z kapitału wypłaconego konsumentowi na podstawie umowy o kredyt konsumencki. W związku z zawarciem umowy kredytu konsumenckiego mogą zostać zastrzeżone prowizje, opłaty, czy marże.

Błędne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że odsetki maksymalne obowiązujące w czasie udzielenia pożyczki powinny stanowić punkt odniesienia przy ustalaniu możliwych maksymalnych kosztów pożyczki. Stanowisku temu przeczy już tylko treść przepisów art. 5 pkt 6-8 i art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. W szczególności należy wskazać, że ustawa ta określa maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu (art. 36a – art. 36d).

Z powyższych przepisów nie wynika, aby odsetki maksymalne obowiązujące w czasie udzielenia kredytu konsumenckiego miały stanowić punkt odniesienia przy ustalaniu możliwych maksymalnych kosztów tego kredytu.

÷

Nie jest również trafna ocena Sądu pierwszej instancji, że omawiane postanowienia umowy pożyczki są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w znaczeniu określonym przez przepis art. 385¹ k.c.

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że przepis art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu nie wyklucza możliwości zastosowania w konkretnym wypadku przepisu art. 385¹ § 1 k.c. do oceny postanowień umowy kredytu konsumenckiego zastrzegających obowiązek poniesienia przez konsumenta oznaczonych pozaodsetkowych kosztów kredytu.

W rozpoznawanej sprawie nie można uznać, że omawiane postanowienia umowy z dnia 2 sierpnia 2016 roku są niedozwolonymi postanowieniami umownymi.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że określenie omawianej opłaty mianem „opłaty operacyjnej” i niewskazanie w umowie jakiego rodzaju konkretne koszty opłata ta ma pokrywać, nie dyskwalifikuje postanowień przewidujących tę opłatę, lecz wskazuje, że celem jej pobrania jest prowizja, czyli wynagrodzenie za udzielenie kredytu.

Po drugie należy wskazać, że wysokość zastrzeżonej opłaty nie przekracza maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, czyli kwoty 3003,69 zł.

$$\begin{aligned} \text{MPKK} &= 3000 \text{ zł} \cdot 0,25 + 3000 \text{ zł} \cdot 914/365 \cdot 0,3 = \\ &= 750 \text{ zł} + 3000 \text{ zł} \cdot 2,5041 \cdot 0,3 = \\ &= 750 \text{ zł} + 2253,69 \text{ zł} = 3003,69 \text{ zł} \end{aligned}$$

Po trzecie należy zwrócić uwagę, że umowa pożyczki z dnia 2 sierpnia 2016 roku nie była pożyczką krótkoterminową, lecz została udzielona na okres od dnia 2 sierpnia 2016 roku do dnia 2 lutego 2019 roku, czyli okres trzydziestu miesięcy. Pobrana prowizja nie może zatem zostać uznana za nadmierną w stosunku do okresu kredytowania, pomijając już fakt, że jako jedyny pozaodsetkowy koszt kredytu nie przekracza granicy wyznaczonej przez przepis art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ustawodawca nie określa zamkniętego katalogu pozaodsetkowych kosztów, jakie mogą zostać zastrzeżone w umowie o kredyt konsumencki, jak również nie odnosi przepisu art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim do kosztów pozaodsetkowych ściśle oznaczonego rodzaju. Określa jedynie maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych.

÷

Bezprzedmiotowe było odwoływanie się przez Sąd pierwszej instancji do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 sierpnia 2018 roku, wydanego w sprawie C-176/17, ponieważ orzeczenie to dotyczy przede wszystkim zagadnienia proceduralnego, które nie występuje w rozpoznawanej sprawie.

W rozpoznawanej sprawie postępowanie toczyło się w pierwszej fazie w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a następnie w postępowaniu uproszczonym. Powód nie dochodził przy tym roszczenia wekslowego, a weksel nie był nawet elementem stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy.

Należy zgodzić się natomiast ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że sąd może badać z urzędu, czy postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie stanowią niedozwolone postanowienia umowne, czy też nie, i niezależnie od zarzutów pozwanego.

Okoliczność, że pozwany konsument nie uznaje określonych postanowień umowy za niedozwolone, nie jest jednak całkowicie bez znaczenia przy ocenie tych postanowień z punktu widzenia przepisu art. 385¹ k.p.c., zwłaszcza w tych wypadkach, w których kwestią bardzo oceną jest czy dane postanowienie narusza interesy konsumenta i czy czyni to rażąco.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok:

- 1) w punkcie 2 w ten sposób, że zasądził od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. dodatkowo kwotę 2994,53 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty,
- 2) w punkcie 3 w ten sposób, że zasądzoną od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. kwotę 87,36 zł tytułem zwrotu kosztów procesu podwyższył do kwoty 1017 zł.

Zmiana zaskarżonego wyroku w punkcie 3 jest konsekwencją częściowej zmiany tego wyroku w punkcie 1. W związku z tym, że ostatecznie powództwo zostało uwzględnione w całości, pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w całości

w pierwszej instancji. Pozwany powinien zatem zwrócić powodowi koszty powoda za pierwszą instancję. Koszty te obejmują:

a) opłatę od pozwu – 41 zł (k. 1) i 59 zł (k. 17, 20),

b) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł (k. 18),

c) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda – 900 zł, ustalone według stawki minimalnej na podstawie ustalone na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity).

÷

Nie jest uzasadniony wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Z przepisów art. 386 § 2 i 4 k.p.c. wynika, że uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Dodatkową podstawę prawną uchylenia wyroku stanowi przepis art. 505¹² § 1 k.p.c., mający zastosowanie w postępowaniu uproszczonym. Przepis ten stanowi, że jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna ze wskazanych wyżej podstaw uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością. Sąd ten rozpoznał istotę sprawy, analizując zasadność żądania pozwu z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych jako podstawa faktyczna powództwa. Wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy nie wymaga również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani też nawet uzupełniania, czy powtarzania postępowania dowodowego.

W sprawie nie zachodzą również okoliczności, o których mowa w art. 505¹² § 1 k.p.c.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisów zawartych w art. 232 k.p.c. Przepisy te stanowią, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę.

Sąd Rejonowy nie uznał, że strony nie są obowiązane wskazywać dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, ani też, że dowody takie mają zostać wskazane przez inne podmioty niż strony.

Powód nie podnosi również zarzutu, że Sąd Rejonowy w sposób nieuzasadniony przeprowadził z urzędu oznaczony dowód lub dowody, jak również zarzutu, że Sąd nie przeprowadził z urzędu oznaczonego dowodu lub dowodów.

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od E. B. na rzecz (...) (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. kwotę 550 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja powoda została uwzględniona w całości, pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Pozwany powinien zatem zwrócić powodowi koszty powoda w postępowaniu odwoławczym. Koszty te obejmują:

a) opłatę od apelacji – 100 zł (k. 95, 100),

b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda – 450 zł, ustalone według stawki minimalnej na podstawie ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Przytoczono dosłowne brzmienie zarzutów i wniosków apelacyjnych.